

УДК 338.43:37.046.16:339.923

Садовський Є. П., здобувач PhD,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СФЕРІ БІОЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується посиленням глобальних трансформацій, пов'язаних із цифровізацією, кліматичними змінами, енергетичною нестабільністю, продовольчими ризиками та необхідністю переходу до моделей сталого розвитку [4; 6; 7]. У цих умовах біоекономіка набуває статусу одного з ключових стратегічних напрямів розвитку Європейського Союзу, оскільки поєднує інноваційні технології, раціональне використання біологічних ресурсів, екологічну безпеку та формування нових економічних моделей. Для України розвиток біоекономіки має особливе значення в контексті євроінтеграційних процесів, післявоєнного відновлення та адаптації національної системи освіти до європейських стандартів [1-7].

Європейський Союз активно формує компетентнісний підхід до підготовки фахівців у сфері біоекономіки, орієнтуючись на міждисциплінарність, інноваційність, екологічну відповідальність та цифрові навички. Відповідно до концепції Європейського зеленого курсу, стратегії розвитку біоекономіки ЄС та Цілей сталого розвитку ООН, сучасний фахівець повинен володіти комплексом компетентностей, які забезпечують здатність працювати в умовах ресурсних обмежень, цифрової трансформації та глобальної конкуренції [1; 2; 3; 5]. Формування таких компетентностей стає важливим інструментом забезпечення конкурентоспроможності держави та інтеграції України до європейського освітнього й економічного простору.

У сучасних умовах до ключових європейських компетентностей у сфері біоекономіки належать екологічна грамотність, цифрові компетентності, навички інноваційного мислення, здатність до міжсекторальної взаємодії, управління сталими бізнес-моделями, а також вміння працювати з ESG-підходами, циркулярною економікою та біотехнологічними інноваціями. Особливого значення набувають компетентності у сфері data-driven управління, використання штучного інтелекту, цифрових платформ, систем аналітики даних та smart-рішень у сфері аграрного виробництва, енергетики та управління природними ресурсами.

Європейська практика демонструє ефективність інтеграції біоекономічних компетентностей у систему вищої освіти через міждисциплінарні освітні програми, міжнародні проекти, академічну мобільність, цифрові освітні платформи та практикоорієнтоване навчання. Значну роль відіграють програми Erasmus+, Horizon Europe та інші ініціативи, спрямовані на розвиток «зелених» навичок і формування нового покоління фахівців для біоекономічного сектору. Водночас українська система освіти потребує адаптації освітніх програм до сучасних викликів та інтеграції європейських стандартів компетентнісної підготовки, що потребує нової концептуальної моделі формування європейських компетентностей у сфері біоекономіки (рис. 1).

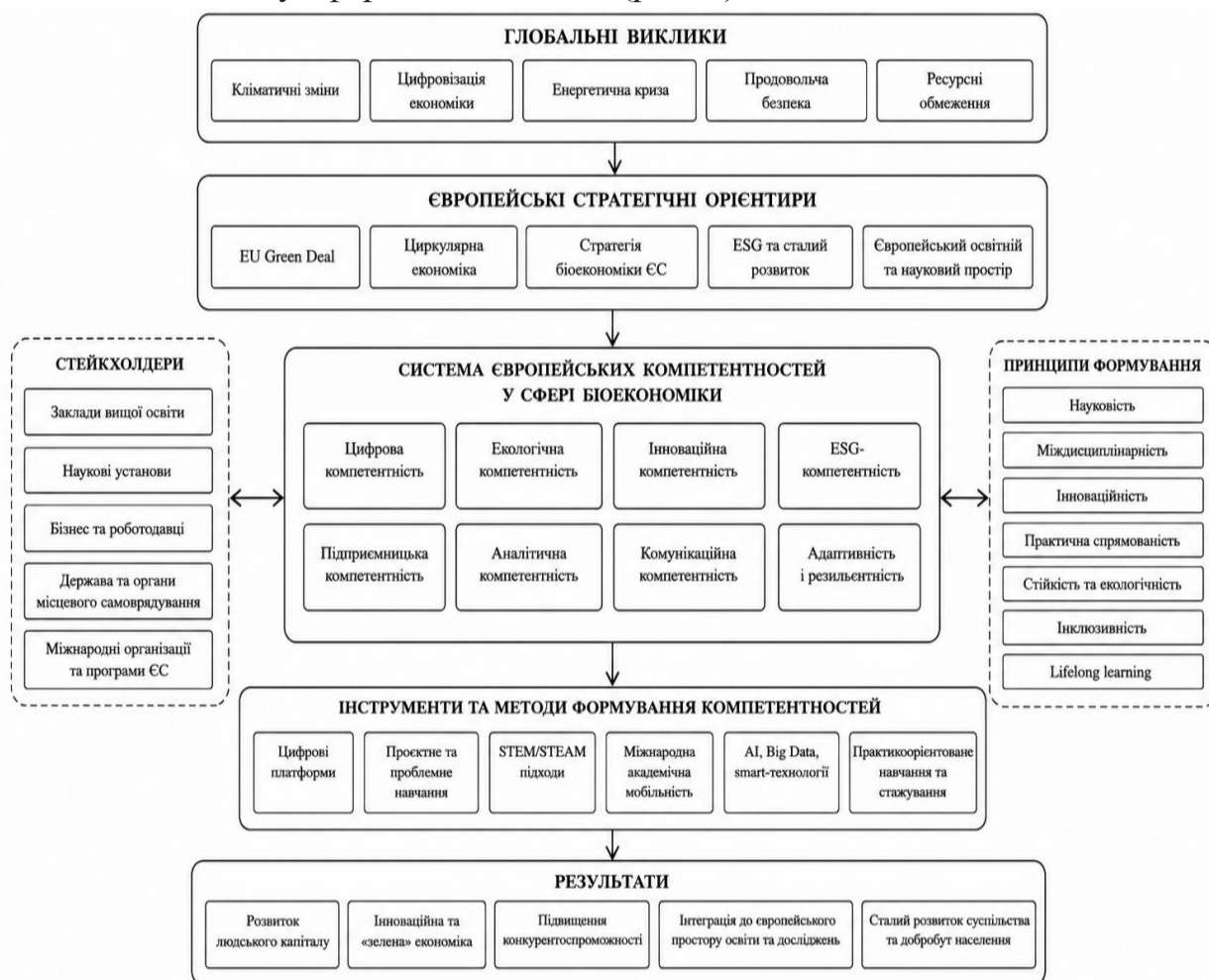

Рис. 1. Концептуальна модель формування європейських компетентностей у сфері біоекономіки [запропоновано автором].

Важливу роль у формуванні європейських компетентностей відіграє модернізація освітнього середовища. Європейська практика демонструє ефективність інтеграції міждисциплінарних освітніх програм, практикоорієнтованого навчання, міжнародної академічної мобільності та цифрових інструментів. Значного поширення набувають моделі «навчання

впродовж всього життя», які забезпечують безперервний розвиток професійних навичок відповідно до динамічних змін глобального ринку праці.

Таким чином, формування європейських компетентностей у сфері біоекономіки є важливою передумовою забезпечення сталого розвитку, цифрової трансформації та інтеграції України до європейського освітнього й економічного простору. Ключові компетентності охоплюють цифрові, екологічні, інноваційні, підприємницькі, ESG-, аналітичні та комунікаційні навички, які забезпечують здатність фахівців ефективно функціонувати в умовах глобальних викликів, адаптуватися до кризових змін, здійснювати міжнародну співпрацю та впроваджувати інноваційні рішення [1-7]. Поєднання зазначених компетентностей формує основу конкурентоспроможного людського капіталу, сприяє розвитку сучасних біоекономічних екосистем і підвищенню стійкості національної економіки відповідно до європейських принципів сталого розвитку.

Література

1. Бєбко, С. В. (2025). Біоекономіка в контексті післявоєнного відновлення України: перспективи та виклики. *Інноваційна екосистема для відбудови України: інтеграція науки, освіти та бізнесу : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 3 жовтня 2025 р., м. Київ. Київ: КНУТД, 2025. С. 303-304.*
2. Будякова, О. Ю. (2025). Смарт міста в контексті зеленого та цифрового переходу. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*, 1(55), 643–660.
3. Вострякова, В. І. (2023). Біоекономіка як комплексна система забезпечення сталого розвитку країни. *Бізнес Інформ*, 1, 167–177.
4. Методи викладання сталої біоекономіки=Methods of teaching sustainable bioeconomy : навч. посіб. / П. В. Пузирьова. – Київ : КНУТД, 2026. – 108 с. (Видання з паралельним текстом). – Текст укр., англ. – ISBN 978-617-7763-66-5.
5. Овсяннікова, Н. В. (2019). Використання концепції біоекономіки у формуванні пріоритетів стратегії регіонального розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*, 11, 138-146.
6. Пузирьова, П. В., & Ольшанська, О. В. (2025). Теоретико-методологічні засади трансформації бізнес-моделей в контексті сталого розвитку у сфері біоекономіки, урбанізації та цифровізації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(7), 158-170.
7. Пузирьова, П. В. (2025). Методичні підходи до забезпечення сталого розвитку біоекономіки в умовах цифрової трансформації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(8), 352-363.